

Beeld: Koninklijke Bibliotheek

Het eerste personeelsblad dateert van 1882: op 24 juni verscheen het eerste exemplaar van 'De Fabrieksode'. Het was het huisorgaan van de Koninklijke Nederlandsche Gist- en Spiritusfabriek in Delft, die geleid werd door de sociaal bevlogen werkgever Jacques van Marken.

TEKST

Harry van den Tweel

AWN
 .....
100
 JAAR .....
 vernieuwende
 werkgevers

HET OUDSTE PERSONEELSBLAD

Het blad heeft bestaan tot liefst medio 2001 – er verschenen dus 121 jaargangen. Daarmee is *De Fabrieksode* het langst onafgebroken verschenen bedrijfsblad ter wereld. Als zodanig staat het blad ook vermeld in het *Guinness Book of Records*. De complete collectie is ondergebracht bij de Koninklijke Bibliotheek (KB) in Den Haag.

Werkgever Van Marken wilde het blad gebruiken om z'n beleid toe te lichten, maar ook 'beambten en werklieden de gelegenheid aanbieden door ingezonden stukken en mededelingen hun inzichten over het werk (...) onder de aandacht

van het personeel te brengen'. Uit de beschrijving van de archivaris van de KB blijkt dat onder Van Marken (overleden in 1906) dat laatste niet heel erg goed uit de verf kwam: '*De Fabrieksode* is vooral de spreekbuis van Van Marken. Artikelen ter educatie en morele verheffing nemen een belangrijke plaats in.' Dat deed hij op een vaderlijke, moraliserende toon. Ook zijn vrouw Agneta Matthes schreef geregeld stukjes voor het blad. In eenzelfde, nogal betuttelende stijl.

De Fabrieksode verscheen in eerste instantie als weekblad, later als veertiendaagse editie en ten slotte als maandblad. In de

laatste jaren was DSM de uitgever ervan, nadat de chemiemultinational in 1998 Koninklijke Gist-Brocades NV (in 1968 ontstaan door de fusie tussen de Gist- en Spiritusfabriek en farmaceutisch bedrijf Brocades) had overgenomen.

De archivaris van de KB merkt op dat Van Markens streven tot tweerichtingsverkeer pas na 120 jaar serieus tot stand is gekomen. 'Echt inhoudelijke kritiek op het gevoerde beleid verschijnt pas voor het eerst in het jaar 2000. Tijdens een grote reorganisatie die de DSM-vestiging in Delft treft, geven medewerkers ongezouten hun mening.' ●